

Zadanie 1

Sprawdź jakie własności mają w \mathbb{Z} następujące działania:

$$a, b, c \in \mathbb{Z}$$

1.a)

$$a \circ b = a - b$$

1. **łączność:** $(a - b) - c \neq a - (b - c)$
2. **element neutralny:** $\exists e \in \mathbb{Z} : a - e = a = e - a \Rightarrow -e = 0 = e - 2a$ sprzeczność
3. **element symetryczny:** nie ma elementu neutralnego
4. **przemienność:** $a - b = b - a \Rightarrow a = b$

1.b)

$$a \circ b = a^2 + b^2$$

1. **łączność:** $(a^2 + b^2) + c^2 = a^2 + (b^2 + c^2)$
2. **element neutralny:** $\exists e \in \mathbb{Z} : a^2 + e^2 = a = e^2 + a^2$ sprzeczność
3. **element symetryczny:** nie ma elementu neutralnego
4. **przemienność:** $a^2 + b^2 = b^2 + a^2$

1.c)

$$a \circ b = 2(a + b)$$

1. **łączność:** $2(2(a + b) + c) = 2(a + 2(b + c))$
 $4a + 4b + 2c = 2a + 4b + 4c$ sprzeczność
2. **element neutralny:** $\exists e \in \mathbb{Z} : 2(a + e) = a = 2(e + a) \Rightarrow 2e = -a$ sprzeczność
3. **element symetryczny:** nie ma elementu neutralnego
4. **przemienność:** $2(a + b) = 2(b + a)$

1.d)

$$a \circ b = -a - b$$

1. **łączność:** $-(-a - b) - c = -a - (-b - c)$ sprzeczność
2. **element neutralny:** $\exists e \in \mathbb{Z} : -a - e = a = -e - a \Rightarrow e = -2a$ sprzeczność
3. **element symetryczny:** nie ma elementu neutralnego
4. **przemienność:** $-a - b = -b - a$

Zadanie 2

W zbiorze liczb rzeczywistych określamy działanie $x \circ y := x + y + xy$. Czy (\mathbb{R}, \circ) jest grupą? Czy jest grupą para $(\mathbb{R} \setminus \{-1\}, \circ)$?

1. działanie wewnętrzne: $\forall x, y \in \mathbb{R} : x + y + xy \in \mathbb{R}$

2. łączność: $\forall x, y, z \in \mathbb{R} : (x \circ y) \circ z = x \circ (y \circ z)$

$$(x + y + xy) + z + (x + y + xy)z = x + (y + z + yz) + x(y + z + yz)$$
$$x + y + xy + z + xz + yz + xyz = x + y + z + yz + xy + xz + xyz$$

3. element neutralny: $\exists e \in \mathbb{R} : \forall x \in \mathbb{R} : x \circ e = x = e \circ x$

$$x + e + xe = x = e + x + ex$$
$$e + xe = 0$$
$$e(1 + x) = 0$$
$$e = 0 \vee x = -1$$

Element neutralny $e = 0$ działa także dla $x = -1 : x - 1 - x = -1 = -1 + x - x$

4. element symetryczny: $\forall x \in \mathbb{R} : \exists x' \in \mathbb{R} : x \circ x' = 0 = x' \circ x$

$$x + x' + xx' = x' + x + x'x = 0$$
$$x'(1 + x) = -x$$
$$x' = \frac{-x}{1 + x}, \text{ jeśli } x \neq -1$$

Dla $x = -1 :$

$$1 + x' - x' = 0$$
$$1 = 0$$

sprzeczność

Czyli (\mathbb{R}, \circ) nie jest grupą.

Żeby sprawdzić czy $(\mathbb{R} \setminus \{-1\}, \circ)$ jest grupą, należy sprawdzić czy \circ jest wewnętrzne w $\mathbb{R} \setminus \{-1\}$ oraz czy elementem symetrycznym do żadnego x nie jest -1 .

1. działanie wewnętrzne: $\forall x, y \in \mathbb{R} \setminus \{-1\} :$

$$x + y + xy \neq -1$$
$$x + y + xy + 1 \neq 0$$
$$(x + 1)(y + 1) \neq 0$$
$$x \neq -1 \wedge y \neq -1$$

2. element symetryczny: $\forall x \in \mathbb{R} \setminus \{-1\} :$

$$\begin{aligned}x' &= \frac{-x}{1+x} \neq -1 \\-x &\neq -1-x \\0 &\neq -1\end{aligned}$$

Wszystkie przekształcenia były równoważne, czyli $(\mathbb{R} \setminus \{-1\}, \circ)$ jest grupą.

Zadanie 3

W zbiorze liczb całkowitych określamy działanie $x \circ y := x + y + 2$. Czy (\mathbb{Z}, \circ) jest grupą?

1. działanie wewnętrzne: $\forall x, y \in \mathbb{Z} : x + y + 2 \in \mathbb{Z}$

2. łączność: $\forall x, y, z \in \mathbb{Z} : (x \circ y) \circ z = x \circ (y \circ z)$

$$(x + y + 2) + z + 2 = x + (y + z + 2) + 2$$

3. element neutralny: $\exists e \in \mathbb{Z} : \forall x \in \mathbb{Z} : x \circ e = x = e \circ x$

$$\begin{aligned}x + e + 2 &= x = e + x + 2 \\e &= -2\end{aligned}$$

4. element symetryczny: $\forall x \in \mathbb{Z} : \exists x' \in \mathbb{Z} : x \circ x' = -2 = x' \circ x$

$$\begin{aligned}x + x' + 2 &= -2 = x' + x + 2 \\x' &= -x - 4\end{aligned}$$

(\mathbb{Z}, \circ) jest grupą.

Zadanie 4

Które z następujących zbiorów liczb są grupami:

4.a)

liczby wymierne ze względu na dodawanie, mnożenie

$$x, y, z \in \mathbb{Q}$$

1. działanie wewnętrzne: $x = \frac{a}{b}, y = \frac{c}{d}, a, b, c, d \in \mathbb{Z}, b, d \neq 0$

$$\begin{aligned}x + y &= \frac{a}{b} + \frac{c}{d} = \frac{ad + cb}{bd} \in \mathbb{Q} \\xy &= \frac{a}{b} \cdot \frac{c}{d} = \frac{ac}{bd} \in \mathbb{Q}\end{aligned}$$

2. łączność:

$$(x + y) + z = x + y + z = x + (y + z)$$

$$(xy)z = xyz = x(yz)$$

3. element neutralny:

$$x + 0 = x = 0 + x$$

$$x \cdot 1 = x = 1 \cdot x$$

4. element symetryczny:

$$x + (-x) = 0 = (-x) + x$$

$$x \cdot \frac{1}{x} = 1 = \frac{1}{x} \cdot x, x \neq 0$$

$$x = 0 \Rightarrow 0 \cdot x' = 1 \text{ sprzeczność}$$

$(\mathbb{Q}, +)$ jest grupą, a (\mathbb{Q}, \cdot) nie jest.

4.b)

liczby niewymierne ze względu na dodawanie, mnożenie

1. działanie wewnętrzne:

$$\forall x, y \in \mathbb{IQ} : x + y \in \mathbb{IQ}$$

$$\text{kontrprzykład: } \sqrt{2} + (-\sqrt{2}) = 0 \notin \mathbb{IQ}$$

$$\forall x, y \in \mathbb{IQ} : x \cdot y \in \mathbb{IQ}$$

$$\text{kontrprzykład: } \sqrt{2} \cdot \sqrt{2} = 2 \notin \mathbb{IQ}$$

$(\mathbb{Q}, +)$ i (\mathbb{Q}, \cdot) nie są grupami.

4.c)

liczby zespolone o module równym 1 ze względu na mnożenie

1. działanie wewnętrzne: $z_1, z_2 \in \mathbb{C}, |z_1| = |z_2| = 1$

$$z_1 \cdot z_2 \in \mathbb{C}$$

$$|z_1 \cdot z_2| = |z_1| \cdot |z_2| = 1 \cdot 1 = 1$$

2. łączność:

$$(e^{i\varphi_x} \cdot e^{i\varphi_y}) \cdot e^{i\varphi_z} = e^{i(\varphi_x + \varphi_y + \varphi_z)} = e^{i\varphi_x} \cdot (e^{i\varphi_y} \cdot e^{i\varphi_z})$$

3. element neutralny:

$$\forall z \in \mathbb{C} : z \cdot 1 = z = 1 \cdot z$$

4. element symetryczny: $z \in \mathbb{C}, |z| = 1$

$$\bar{z} \in \mathbb{C}, |\bar{z}| = 1$$

$$z \cdot \bar{z} = |z|^2 = 1$$

(X, \cdot) jest grupą.

4.d)

liczby zespolone o module równym 1 ze względu na następujące działanie: $z_1 \circ z_2 = |z_1|z_2$

$$z_1, z_2, z_3 \in \mathbb{C}, |z_1| = |z_2| = |z_3| = 1$$

$$z_1 \circ z_2 = |z_1|z_2 = 1 \cdot z_2 = z_2$$

1. działanie wewnętrzne: $||z_1|z_2| = |1 \cdot z_2| = 1$
2. łączność: $||z_1|z_2|z_3 = |z_2|z_3 = z_3 = |z_1||z_2|z_3$
3. element neutralny: $|z|e = z \Rightarrow e = z$
Nie ma jednego elementu neutralnego.

Nie jest to grupa.

4.e)

liczby całkowite ze względu na odejmowanie

1. łączność: $(x - y) - z = x - (y - z)$
Kontrprzykład: $x = 0, y = 0, z = 1 : (0 - 0) - 1 \neq 0 - (0 - 1)$

$(\mathbb{Z}, -)$ nie jest grupą.

Zadanie 5

Niech E_n będzie zbiorem wszystkich pierwiastków n -tego stopnia (w \mathbb{C}) z jedności. Udowodnij, że (E_n, \cdot) jest grupą.

$$E_n = \left\{ e^{i \frac{2k\pi}{n}} : k = 0, \dots, n-1 \right\}$$

1. działanie wewnętrzne:

$$z \in E_n \Leftrightarrow z^n = 1$$

$$z_1, z_2 \in E_n$$

$$(z_1 \cdot z_2)^n = z_1^n \cdot z_2^n = 1 \cdot 1 = 1$$

$$z_1 \cdot z_2 \in E_n$$

2. łączność: Mnożenie jest łączne w \mathbb{C} , a więc także w $E_n \subset \mathbb{C}$.

3. element neutralny: $z \cdot 1 = 1 \cdot z = z$

4. element symetryczny: $e^{i \frac{2k\pi}{n}} \cdot e^{i \frac{2(n-k)\pi}{n}} = e^{i \frac{2n\pi}{n}} = e^{i \cdot 2\pi} = e^{i \cdot 0} = 1$

Zadanie 6

Niech D będzie zbiorem wszystkich całkowitych potęg liczby 2. Sprawdź (i uzasadnij) czy struktura (D, \circ) , gdzie $a \circ b := \frac{a \cdot b}{2}$, jest grupą.

$$a, b, c \in \mathbb{Z}$$

1. działanie wewnętrzne:

$$(2^a \circ 2^b) = \frac{2^a \cdot 2^b}{2} = \frac{2^{a+b}}{2} = 2^{a+b-1} \in D$$

2. łączność:

$$(2^a \circ 2^b) \circ 2^c = \frac{\frac{2^a \cdot 2^b}{2} \cdot 2^c}{2} = 2^{a+b+c-2} = \frac{2^a \cdot \frac{2^b \cdot 2^c}{2}}{2} = 2^a \circ (2^b \circ 2^c)$$

3. element neutralny:

$$2^a \circ 2^1 = \frac{2^a \cdot 2^1}{2} = 2^a = \frac{2^1 \cdot 2^a}{2} = 2^1 \circ 2^a$$

4. element symetryczny:

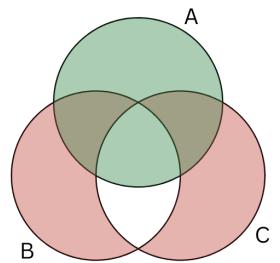
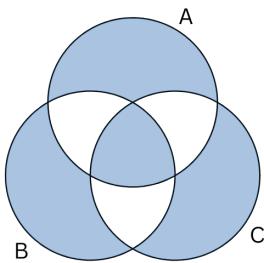
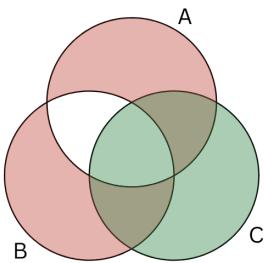
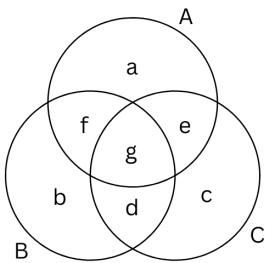
$$2^a \circ 2^{-a+2} = \frac{2^a \cdot 2^{-a+2}}{2} = \frac{2^2}{2} = 2^1$$

Zadanie 7

Niech Δ oznacza różnicę symetryczną, tj., dla dowolnych zbiorów A i B , $A \Delta B := (A \setminus B) \cup (B \setminus A)$. Sprawdź, czy dla dowolnie ustalonego zbioru $X \neq \emptyset$, para $(2^X, \Delta)$ jest grupą abelową.

1. Oczywistym jest, że Δ jest działaniem wewnętrznym w 2^X .

2. łączność:

$$(A \Delta B) \Delta C = ((a \cup e) \cup (b \cup d)) \Delta (c \cup e \cup d \cup g) = (a \cup b) \cup (c \cup g) = a \cup b \cup c \cup g$$

$$A \Delta (B \Delta C) = (a \cup e \cup f \cup g) \Delta ((b \cup f) \cup (c \cup e)) = (a \cup g) \cup (b \cup c) = a \cup b \cup c \cup g$$

3. element neutralny: $\emptyset \in 2^X$

$$\forall A \in 2^X : A \triangle \emptyset = (A \setminus \emptyset) \cup (\emptyset \setminus A) = A \cup \emptyset = A = \emptyset \triangle A$$

4. element symetryczny do $A \in 2^X$: A

$$A \triangle A = (A \setminus A) \cup (A \setminus A) = \emptyset \cup \emptyset = \emptyset$$

5. przemienność:

$$A \triangle B = (A \setminus B) \cup (B \setminus A) = (B \setminus A) \cup (A \setminus B) = B \triangle A$$

Zadanie 8

Niech $(G, *)$ będzie grupą z elementem neutralnym e taką, że: $a * a = e$ dla każdego $a \in G$. Wykaż, że $(G, *)$ jest grupą abelową.

Musimy pokazać przemienność $*$, czyli $\forall a, b \in G : a * b = b * a$.

Ponieważ $(G, *)$ jest grupą, a e elementem neutralnym, to $\forall a \in G : \exists a' \in G : a * a' = e$

Ponadto, z faktu, że $a * a = e$ mamy:

$$\begin{aligned} e &= a * a' = a * a \\ a' * (a * a') &= a' * (a * a) \\ (a' * a) * a' &= (a' * a) * a \quad (* \text{ jest łączne}) \\ e * a' &= e * a \\ a' &= a \end{aligned}$$

Z tego wynika, że:

$$a * b = b * a \Leftrightarrow (a * b)' = b * a = b' * a'$$

Czyli wystarczy pokazać, że $(a * b)' = b' * a'$:

$$\begin{aligned} (a * b) * (a * b)' &= e \\ (b' * a') * (a * b) * (a * b)' &= (b' * a') * e \\ b' * (a' * a) * b * (a * b)' &= b' * (a' * e) \\ b' * e * b * (a * b)' &= b' * a' \\ b' * b * (a * b)' &= b' * a' \\ e * (a * b)' &= b' * a' \\ (a * b)' &= b' * a' \end{aligned}$$

Co kończy dowód.

Zadanie 9

Czy następujące zbiory są ciałami ze względu na dodawanie i mnożenie:

9.a)

$$A = \{a + b\sqrt[3]{5} : a, b \in \mathbb{Q}\}$$

$$(a_1 + b_1\sqrt[3]{5})(a_2 + b_2\sqrt[3]{5}) = a_1a_2 + (a_1b_2 + a_2b_1)\sqrt[3]{5} + b_1b_2\sqrt[3]{5}^2$$

Hipoteza:

$$\sqrt[3]{5}^2 = a + b\sqrt[3]{5}, a, b \in \mathbb{Q}$$

$$a = \sqrt[3]{5}^2 - b\sqrt[3]{5}$$

$$a = \sqrt[3]{5}(\sqrt[3]{5} - b)$$

$$a(\sqrt[3]{5} + b) = \sqrt[3]{5}(\sqrt[3]{5}^2 - b^2)$$

$$a(\sqrt[3]{5} + b) = 5 - b^2\sqrt[3]{5}$$

$$a\sqrt[3]{5} + ab = 5 - b^2\sqrt[3]{5}$$

$$\sqrt[3]{5}(a + b^2) = 5 - ab$$

$$\sqrt[3]{5} = \frac{5 - ab}{a + b^2} \in \mathbb{Q} \text{ sprzeczność}$$

Jeżeli $b_1 \neq 0 \wedge b_2 \neq 0$ to $b_1b_2\sqrt[3]{5}^2 \notin A \Rightarrow (a_1 + b_1\sqrt[3]{5})(a_2 + b_2\sqrt[3]{5}) \notin A$

Mnożenie nie jest wewnętrzne w A , więc $(A, +, \cdot)$ nie może być ciałem.

9.b)

liczby wymierne, które nie są całkowite

$$\frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 1 \in \mathbb{Z}$$

Dodawanie nie jest wewnętrzne, więc nie jest to ciało.

9.c)

zbiór A liczb zespolonych postaci $a + ib\sqrt{2}, a, b \in \mathbb{Q}$

$$a_1 + ib_1\sqrt{2} + a_2 + ib_2\sqrt{2} = (a_1 + b_2) + (b_1 + b_2)i\sqrt{2} \in A$$

$$(a_1 + ib_1\sqrt{2})(a_2 + ib_2\sqrt{2}) = (a_1a_2 - 2b_1b_2) + (a_1b_2 + b_1a_2)i\sqrt{2} \in A$$

Dodawanie i mnożenie są działaniami wewnętrznymi w A . Ponieważ $A \subset \mathbb{C}$, to są też łączne i przemienne, a mnożenie jest rodzinne względem dodawania: $(z_1 + z_2) \cdot z_3 = z_1z_3 + z_2z_3$.

Istnieją elementy neutralne względem dodawania ($0 = 0 + 0\sqrt{2}$) i mnożenia ($1 = 1 + 0\sqrt{2}$).

Dla każdego $z \in A$ istnieje element przeciwny:

$$a + ib\sqrt{2} + z' = 0 \Rightarrow z' = -a - ib\sqrt{2} \in A$$

Dla każdego $z \in A \setminus \{0\}$ istnieje element odwrotny:

$$(a + ib\sqrt{2}) \cdot z' = 1 \Rightarrow z' = \frac{1}{a+ib\sqrt{2}} = \frac{a-ib\sqrt{2}}{a^2+2b^2} = \frac{a}{a^2+2b^2} + i \frac{-b}{a^2+2b^2}\sqrt{2} \in A$$

$(A, +, \cdot)$ jest ciałem.

Zadanie 10

W zbiorze \mathbb{Z}/k (tj. zbiorze ilorazowym ze względu na relację przystawania modulo k) określamy działania $+, \cdot$ następująco:

$$[a] + [b] = [a + b], [a] \cdot [b] = [a \cdot b].$$

10.a)

Sprawdź, czy $(\mathbb{Z}/12, +, \cdot)$ jest pierścieniem przemiennym z jedynką ale z dzielikami zera.

Dodawanie i mnożenie są wewnętrzne, łączne oraz przemienne w $\mathbb{Z}/12$ co jest oczywiste.

Elementami neutralnymi są $[0]$ i $[1]$: $[a] + [0] = [a + 0] = [a] = [a]$, $[a] \cdot [1] = [a \cdot 1] = [a]$.

Każdy element ma swój element przeciwny: $[a] + [12 - a] = [12] = [0]$.

Zachodzi rozdzielność mnożenia względem dodawania (obustronna, bo mnożenie jest przemienne):

$$([a] + [b]) \cdot [c] = [a + b] \cdot [c] = [(a + b) \cdot c] = [a \cdot c + b \cdot c] = \\ [a \cdot c] + [b \cdot c] = ([a] \cdot [c]) + ([b] \cdot [c])$$

Z tego wynika, że $(\mathbb{Z}/12, +, \cdot)$ jest pierścieniem przemiennym z jednością.

Dzielniiki zera: $[3] \cdot [4] = [12] = [0]$, $[2] \cdot [6] = [12] = [0]$

10.b)

Wykaż, że $(\mathbb{Z}/7, +, \cdot)$ jest pierścieniem całkowitym.

W analogiczny sposób co w 10.a pokazujemy, że $(\mathbb{Z}/7, +, \cdot)$ jest pierścieniem przemiennym z jednością.

Hipoteza:

Istnieją dzielniiki zera: $[a], [b] \in \mathbb{Z}/7$, $[a], [b] \neq [0] \wedge [a] \cdot [b] = [0]$

$$a = 7k + r_1, k \in \mathbb{Z}, r_1 \in \{1, 2, 3, 4, 5, 6\}$$

$$b = 7l + r_2, l \in \mathbb{Z}, r_2 \in \{1, 2, 3, 4, 5, 6\}$$

$$[a] \cdot [b] = [a \cdot b] = [0] \Leftrightarrow a \cdot b = 7m, m \in \mathbb{Z}$$

$$(7k + r_1)(7l + r_2) = \underbrace{49kl + 7kr_2 + 7kr_1 + r_1r_2}_{\text{podzielne przez } 7} \Rightarrow 7|r_1r_2 \text{ sprzeczność}$$

Skoro nie ma dzielników zera to $(\mathbb{Z}/7, +, \cdot)$ jest pierścieniem całkowitym.

Zadanie 11

11.a)

Wykaż, że zbiór $A = \{x = a + b\sqrt{3} : a, b \in \mathbb{Z}\}$ z działaniami dodawania i mnożenia jest pierścieniem.

Dodawanie i mnożenie są działaniami wewnętrznyimi w A :

$$(a_1 + b_1\sqrt{3}) + (a_2 + b_2\sqrt{3}) = (a_1 + a_2) + (b_1 + b_2)\sqrt{3}$$

$$(a_1 + b_1\sqrt{3})(a_2 + b_2\sqrt{3}) = (a_1a_2 + 3b_1b_2) + (a_1b_2 + a_2b_1)\sqrt{3}$$

Dodawanie i mnożenie są łączne w \mathbb{Z} , a także zachodzi obustronna rozdzielność mnożenia względem dodawania. $A \subset \mathbb{Z}$, więc tam również.

Względem dodawania istnieją elementy neutralny ($0 = 0 + 0\sqrt{3}$) i symetryczne ($-a - b\sqrt{3}$).

Z tego wynika, że $(A, +, \cdot)$ jest pierścieniem.

11.b)

Wykaż, że zbiór $B = \{x = a + b\sqrt{3}, a, b \in \mathbb{Q}\}$ z działaniami dodawania i mnożenia jest ciałem.

Analogicznie do 11.a pokazujemy, że $(B, +, \cdot)$ jest pierścieniem.

Istnieje element neutralny względem mnożenia ($1 = 1 + 0\sqrt{3}$).

Dla każdego $x = a + b\sqrt{3} \neq 0$ istnieje element odwrotny x' :

$$(a + b\sqrt{3}) \cdot x' = 1 \Rightarrow x' = \frac{1}{a + b\sqrt{3}} = \frac{a - b\sqrt{3}}{a^2 - 3b^2} = \frac{a}{a^2 - 3b^2} - \frac{b}{a^2 - 3b^2}\sqrt{3}, a^2 - 3b^2 \neq 0.$$

$$a^2 - 3b^2 = 0 \Rightarrow a^2 = 3b^2 \Rightarrow a = \pm b\sqrt{3} \text{ sprzeczność, bo } a, b \in \mathbb{Q}$$

Z tego wynika, że $(B, +, \cdot)$ jest ciałem.

11.c)

Udowodnij, że odwzorowanie $f : x = a + b\sqrt{3} \rightarrow \tilde{x} = a - b\sqrt{3}$ jest automorfizmem pierścienia $(A, +, \cdot)$ w siebie.

Niech $x, y \in A, x = a_1 + b_1\sqrt{3}, y = a_2 + b_2\sqrt{3}$

$$f(x+y) \stackrel{?}{=} f(x) + f(y)$$

$$f(a_1 + b_1\sqrt{3} + a_2 + b_2\sqrt{3}) = a_1 + a_2 - (b_1 + b_2)\sqrt{3}$$

$$f(a_1 + b_1\sqrt{3}) + f(a_2 + b_2\sqrt{3}) = a_1 - b_1\sqrt{3} + a_2 - b_1\sqrt{3}$$

$$f(x \cdot y) \stackrel{?}{=} f(x) \cdot f(y)$$

$$f((a_1 + b_1\sqrt{3})(a_2 + b_2\sqrt{3})) = (a_1a_2 + 3b_1b_2) - (a_1b_2 + a_2b_1)\sqrt{3}$$

$$f(a_1 + b_1\sqrt{3}) \cdot f(a_2 + b_2\sqrt{3}) = (a_1 - b_1\sqrt{3})(a_2 - b_1\sqrt{3})$$

$$= (a_1a_2 + 3b_1b_2) - (a_1b_2 + a_2b_1)\sqrt{3}$$

Z tego wynika, że f jest homomorfizmem $(A, +, \cdot)$ w siebie.

$f : A \rightarrow A$ jest bijekcją, więc f jest izomorfizmem.

Z tych dwóch faktów wynika, że f jest automorfizmem.

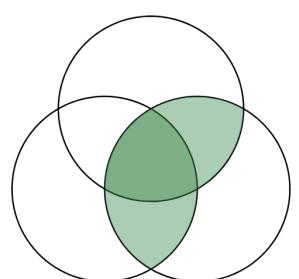
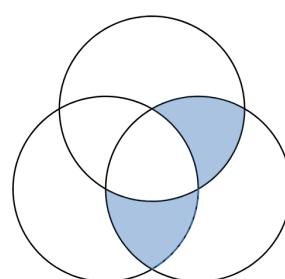
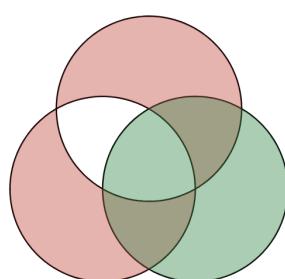
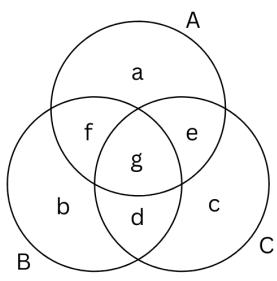
Zadanie 12

Dla danego zbioru $X \neq \emptyset$, definiujemy strukturę $(2^X, \Delta, \cap)$, gdzie „ Δ ” oznacza różnicę symetryczną a „ \cap ” - przecięcie zbiorów. Sprawdź czy ta struktura jest:

12.a)

pierścieniem?

W zadaniu 7 pokazaliśmy, że $(2^X, \Delta)$ to grupa abelowa.

$$A, B, C \in 2^X$$

\cap jest łączne:

$$(A \cap B) \cap C = (f \cup g) \cap (c \cup d \cup e \cup g) = g$$

$$A \cap (B \cap C) = (a \cup e \cup f \cup g) \cap (d \cup g) = g$$

\cap jest rozdzielnie względem Δ :

$$(A \Delta B) \cap C = (a \cup e \cup b \cup d) \cap (c \cup d \cup e \cup g) = d \cup e$$

$$(A \cap C) \Delta (B \cap C) = (e \cup g) \Delta (d \cup g) = e \cup d = d \cup e$$

Analogicznie pokazujemy rozdzielność lewostronną.

Z tego wynika, że $(2^X, \Delta, \cap)$ jest pierścieniem.

12.b)

pierścieniem przemiennym?

Tak, ponieważ \cap jest przemienne: $A \cap B = B \cap A$.

12.c)

pierścieniem z jednością?

$A \in 2^X$

$A \cap \mathbf{1} = \mathbf{1} \cap A = A \Rightarrow \mathbf{1} = \emptyset \in 2^X$

12.d)

pierścieniem z całkowitym?

Pierścień całkowity to pierścień przemienny, z jednością i bez dzielników zera.

$\mathbf{0} = \emptyset$, bo $A \Delta \emptyset = (A \setminus \emptyset) \cup (\emptyset \setminus A) = A$

Dla dowolnych dwóch niepustych, rozłącznych $A \in 2^X$ i $B \in 2^X$: $A \cap B = \emptyset$, czyli A i B są dzielnikami zera.

Gdy X jest zbiorem jednoelementowym nie ma dzielników zera.

12.e)

ciałem?

Dla dowolnego $A \in 2^X$, $A \neq \emptyset$ istnieje $A^{-1} : A \cap A^{-1} = \mathbf{1} = \emptyset$

$A^{-1} = X \setminus A$, bo $A \cap A^{-1} = A \cap (X \setminus A) = \emptyset$

$(2^X, \Delta, \cap)$ jest ciałem.

Zadanie 13

W zbiorze \mathbb{R}^2 wprowadzamy działania: $(x_1, y_1) + (x_2, y_2) = (x_1 + x_2, y_1 + y_2)$,
 $(x_1, y_1) \cdot (x_2, y_2) = (x_1 x_2 + p y_1 y_2, x_1 y_2 + x_2 y_1)$. Dla jakich $p \in \mathbb{R}$ struktura $(\mathbb{R}^2, +, \cdot)$ jest ciałem?

Tak zdefiniowane dodawanie to dodawanie wektorów w \mathbb{R}^2 . Łatwo zauważyc, że jest to grupa abelowa, z elementem neutralnym $(0, 0)$.

Łatwo zauważyc również, że mnożenie jest wewnętrzne. Łączność mnożenia i rozdzielność względem dodawania można pokazać ale to dużo liczenia.

Elementem neutralnym względem mnożenia jest $(1, 0)$:

$$(x, y) \cdot (1, 0) = (x \cdot 1 + p \cdot y \cdot 0, x \cdot 0 + y \cdot 1) = (x, y)$$

Dla każdego $(x, y) \neq (0, 0)$ znajdźmy element odwrotny (x', y') .

$$\begin{aligned} xx' + pyy' &= 1 \wedge xy' + x'y = 0 \\ y' &= -x' \frac{y}{x} \\ xx' + py \cdot \left(-x' \frac{y}{x}\right) &= 1 \\ x' \left(x - \frac{py^2}{x}\right) &= 1 \end{aligned}$$

Jeżeli $x - \frac{py^2}{x} = 0$ to element odwrotny nie istnieje, czyli struktura nie może być ciałem.
 $x - \frac{py^2}{x} = 0 \Leftrightarrow x^2 = py^2$. Równanie to jest sprzeczne tylko dla $p < 0$. W tym wypadku:

$$\begin{aligned} x' &= \frac{1}{x - \frac{py^2}{x}} = \frac{x}{x^2 - py^2} \\ y' &= -\frac{x}{x^2 - py^2} \cdot \frac{y}{x} = -\frac{y}{x^2 - py^2} \end{aligned}$$

Interpretacja liczbami zespolonymi:

Para (x, y) reprezentuje liczbę zespoloną $x + y\sqrt{-p} \cdot i$ ($x + y\sqrt{p}$ dla $\sqrt{-1} = i$).

$$\begin{aligned} (x_1, y_1) + (x_2, y_2) &= (x_1 + y_1\sqrt{-p} \cdot i) + (x_2 + y_2\sqrt{-p} \cdot i) = (x_1 + x_2) + (y_1 + y_2)\sqrt{-p} \cdot i \\ (x_1, y_1) \cdot (x_2, y_2) &= (x_1 + y_1\sqrt{-p} \cdot i) \cdot (x_2 + y_2\sqrt{-p} \cdot i) = \\ &= (x_1x_2 + y_1y_2(-p)i^2) + (x_1y_2 + x_2y_1)\sqrt{-p} \cdot i = (x_1x_2 + py_1y_2) + (x_1y_2 + x_2y_1)\sqrt{-p} \cdot i \end{aligned}$$

Czyli mamy doczynienia z liczbami zespolonymi, przyczym oś \Im została przeskalowana o $\sqrt{-p}$.

Zadanie 14

14.a)

Wykaż, że zbiór $A = \{x = m + ni : m, n \in \mathbb{Z}\}$ jest grupą ze względu na dodawanie.

$$(m_1 + n_1i) + (m_2 + n_2i) = (m_1 + m_2) + (n_1 + n_2)i \in A$$

$A \subset \mathbb{C}$ więc zachodzi łączność oraz istnieje element neutralny $0 \in A$.

Dla każdego $x = m + ni \in A$ istnieje element symetryczny $x' = -m - ni \in A$.

14.b)

Wykaż, że zbiór $B = \{x = 2^n 3^m : m, n \in \mathbb{Z}\}$ jest grupą ze względu na mnożenie.

Wewnętrzność, i łączność oczywista.

Element neutralny to $1 = 2^0 \cdot 3^0$.

Dla każdego $x = 2^n 3^m \in B$ istnieje element symetryczny $x' = 2^{-n} 3^{-m} \in B$.

14.c)

Udowodnij, że A i B są izomorficzne.

Niech $h : A \rightarrow B$ będzie odwozorowaniem grupy $(A, +)$ w grupę (B, \cdot) :

$$h(n + mi) = 2^n 3^m$$

Dla każdych $x, y \in A$, $x = a + bi$, $y = c + di$:

$$h(x + y) = h((a + c) + (b + d)i) = 2^{a+b} \cdot 3^{b+d}$$

$$h(x) \cdot h(y) = h(a + bi) \cdot h(c + di) = 2^a 3^b \cdot 2^c 3^d = 2^{a+b} \cdot 3^{b+d}$$

Czyli h jest homomorfizmem.

Każdy element z B jest osiągalny i każdemu odpowiada tylko jeden element z A , więc jest to homomorfizm bijektywny, czyli A i B są izomorficzne.